

Българският дух в „Избрани етюди за кларинет в народен тон“¹

Росен Идеалов

Излезе от печат и вторият сборник „Избрани етюди за кларинет“ от Сава Димитров, чрез която инструктивното творчество на големия наш музикант и създател на българската кларинетна школа става достояние и ще предостави учебен репертоар на овладяващите това изкуство. Допълнението, направено в заглавието от съставителя проф. д-р Сава Д. Димитров „...в народен тон“ ясно ни подсказва тематиката на подбраните етюди, още преди да разлистим красивото издание, оформено със същия дизайн като първата част.

В настоящия сборник са подбрани етюди, написани в неравностранни размери или в стила на безмензурните български народни песни. Отново са обхванати етюдите в народен тон от поредицата осем тетрадки с етюди и двете тетрадки с етюди на народностна основа на създателя на кларинетната ни школа. Авторът е заложил на фолклорното начало, но без да цитира конкретни фолклорни образци. Народните интонации и ритми са стилизирани умело, както е и в професионалното композициаторско творчество. По този начин проф. Сава Димитров е подготвял бъдещите кларинетисти за работата им като оркестранти, камерни музиканти и солисти, които обичат и ценят българската музика и могат да преодоляват с лекота и най-сложните произведения от българските композитори. Но етюдите имат и по-универсално значение, тъй като неравностранни (или неправилни) размери има не само в творчеството на българските композитори. А в много от етюдите има смяна на размери и овладяването на такива метроритмични поредици е от съществено значение за всеки инструменталист при изпълнителската му практика в музиката на XX и XXI век (достатъчно е да споменем дори само произведенията на Игор Стравински).

Тук е мястото да отбележим един важен факт – тетрадките на проф. Сава Димитров са първият случай на употреба на неравностранни размери в методическата литература за кларинет в световен мащаб (първото издание на първата тетрадка с етюди на народностна основа е в далечната 1953 година).

¹ **Сава Димитров.** Избрани етюди за кларинет в народен тон. Подбор и анализ Сава Д. Димитров. София: Хайни, 2013. ISBN 979-0-9016673-1-0.

В селекцията (отново, както в първия сборник, от тридесет и шест етюда), направена от проф. д-р Сава Д. Димитров, е спазен основният принцип за постепенност в надграждането на техническите, в случая ритмически трудности. Също така личи стремежът да се обхванат колкото се може повече различни неравноделни размери или метроритмични поредици, включени в най-ярките в художествено отношение етюди, някои от последните с характера на концертни пиеси.

И за този сборник съставителят е ангажирал известен български композитор, този път Георги Арnaudов, който е написал клавирна партия към два етюда, включени като приложение в изданието на втората тетрадка. В отделна таблица проф. д-р Сава Д. Димитров е систематизирал основните неравноделни размери, характерни за българския фолклор (с. 22). Включена е глава, в която е направен е подробен анализ на метроритмичните, методически и художествени проблеми и задачи във всеки от етюдите. По този начин настоящото издание придобива не само учебно-методическа, но и научна стойност.

Безспорно етюдите в народен тон на проф. Сава Димитров имат особено значение за нас, българските кларинетисти и педагози. Те обогатяват методическата литература, като ѝ придават специфичен национален облик.